

Ylä-Savon Jätehuolto Oy:n takaushakemus ympäristöluvan vakuuteen sekä tililimiittiin

Kunnanhallitus 13.03.2024 § 56
74/02.05.06.00/2024

Valmistelija: talous- ja hallintojohtaja

Asian tausta:

Ylä-Savon Jätehuolto Oy (YSJ) on kuntien omistama jätehuoltoyhtiö, jonka tehtävä on tuottaa kunnille lakisääteisesti kuuluvat jätehuollon palvelutehtävät osakaskuntiensa (Iisalmi, Keitele, Kiuruvesi, Lapinlahti, Pielavesi, Sonkajärvi, Vieremä) puolesta. Yhtiö perustettiin vuonna 1997 ja toimialue kattaa noin 50 000 asukasta. Sonkajärven kunnan omistusosuus yhtiöstä on 9 %.

Palveluverkostoon kuuluvat:

- pakkausjätteiden keräys taajamien asuinkiinteistöiltä
- biojätteiden keräys asuinkiinteistöiltä osakaskuntien taajamista
- Ylä-Savon jätekeskus- kotitalouksien käyttöön tarkoitetut ekopisteet ja jäteasemat- jätehuollon palveluneuvonta

Takaushakemus

YSJ haki ympäristölupaa keväällä 2020 Ely-keskuksen vaatimuksesta. Vanha lupa oli monin osin jo vanhentunut, joten uusi lupa toiminnalle tarvittiin. Ympäristölupa saatiin Avilta joulukuussa 2023. Uudessa ympäristöluvassa Ely-keskukselle annettavaa vakuuden määrää oli kasvatettu 700 000 eurosta 1 250 000 euroon. Vakuus toteutetaan pankin myöntämällä pankkitakauksella, johon tarvitaan omistajakuntien takaus.

Samalla kun YSJ hakee takausta pankkitakaukselle 1 250 000 euroa, hakee se myös takausta 250 000 euron tililimiitille, jolla turvataan maksuvalmius mahdollisissa yllättävissä tilanteissa.

Vuosi 2023 oli raskaasti tappiollinen ja vuoden aikana tehtiin vielä mittava investointi jäteastioihin. Samalla jätemäärät vähenivät, mikä vaikutti suoraan yhtiön tuloihin laskevasti. Vähentyneet jätemaksutulot ja investointi johtivat siihen, että yhtiön kassa supistui vuoden 2023 aikana paljon. Kassa todennäköisesti riittää, koska uudet taksat astuivat voimaan 1.1.2024, mutta jos eteen tulee yllättäviä tilanteita, on yhtiöllä hyvä olla riittävä limiitti, ettei yhtiön lakisääteinen toiminta missään vaiheessa vaarannu.

YSJ on osakassopimuksensa mukaisesti voittoa tuottamaton, joten sellaista varallisuutta tai omaisuutta, jota voitaisiin käyttää pankkitakausen tai tililimiitin vakuutena, ei ole kerrytetty. Edellä mainituilla perusteilla YSJ:n hallitus on päättänyt 7.2.2024 hakea omistajakuntien takausta pankkitakaukselle sekä tililimiitille.

Tammikuussa YSJ:n toimitusjohtaja pyysi tarjouksen viideltä pankilta sekä ympäristöluvan vakuudeksi annettavasta pankkitakauksesta että tililimiitistä. Yhteenvetona tarjouksista voi todeta, että kolme pankkia jätti tarjouksen ja näistä edullisin on Nordea.

YSJ on pyytänyt Sonkajärven kuntaa osaltaan hyväksymään takauksen pankkitakaukseen sekä tililimiittiin. Pankkitakauksen ja tililimiitin

kokonaismäärä (vastuut) on 1 500 000 euroa, josta Sonkajärven osuus on 9 % eli 135 000 euroa.

Takauksen antamisen edellytykset kunnassa

Kuntalain 129 §:n mukaan kunnan myöntämä laina, takaus tai muu vakuus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Kunta ei saa myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vakuuksilla tai vastavakuuksilla.

Kunta voi myöntää takauksen tai muun vakuuden kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yhteisön velasta tai muusta sitoumuksesta ainoastaan, jos yhteisö kuuluu kuntakonserniin tai se on kuntien tai kuntien ja valtion yhteisessä määräysvallassa. Kunnalla on mahdollisuus antaa takaus, joka liittyy kunnalle erityissääntelyssä asetettuihin tehtäviin. Kunnan on myös mahdollista antaa takaus, jos se liittyy yhteisölle annettuun palveluvelvoitteeseen. Kuntalain 131 §:ssä säädetään tarkemmin palveluvelvoitteen antamisesta.

Kaikissa tilanteissa, riippumatta takauksen saajayhteisön omistussuhteista ja siitä toimiiko saaja kilpailutilanteessa markkinoilla vai ei, kunnan tulee ottaa huomioon, ettei kunnan myöntämä takaus saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Kunta ei saa myöntää takausta, jos takaukseen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vastavakuuksilla. Vastavakuuksien ei tarvitse kattaa koko takaukseen liittyvää riskiä vaan riittää, että ne kattavat kunnan riskien näkökulmasta riittävän osan.

Valtiontukisäännösten mukainen arviointi

EU:n valtiontuen käsite ja sääntely perustuvat Euroopan Unionista tehdyn sopimuksen (SEUT) 107 artiklan 1 kohtaan. SEUT sopimuksen sääntelyjä sovelletaan siis silloin kun kaikki neljä artiklassa määriteltyä edellytystä täyttyvät suoritettussa toimenpiteessä.

Ollakseen 107 artiklan 1 kohdan mukaista valtiontukea tulee toimenpiteen olla:

- julkisen varoin kanavoitua rahoitusta yrityksiin tai muihin taloudellista toimintaa harjoittaviin yksiköihin,
- tuen tulee olla valikoivaa siten että se kohdistuu vain yhteen tai tiettyihin yrityksiin,
- toimenpiteen tulee vääristää tai uhata kilpailua ja
- toimenpiteen tulee vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Jotta edellä mainitut valtiontukisäännöt tulevat sovellettavaksi, on julkisen sektorin toimenpiteen lisäksi muodostettava yritykselle vastikkeetonta etua. Vastikkeeton etu muodostuu aina silloin, jos yritys ei olisi saanut vastaavaa etua toimiessaan markkinoilla yksityisten sopimuskumppanien kanssa (ns. markkinaehtoisuustesti, Komission tiedonannon 2016/C262/01 66 kohta).

Tiedonannon 3.2. kohdan mukaan seuraavien edellytysten täyttäminen riittää osoittamaan, ettei yksittäinen valtiontakaus (kunnan takaus) ole valtiontukea:

1. lainanottaja ei ole taloudellisissa vaikeuksissa,
2. takauksen laajuus voidaan myöntämishetkellä mitata asianmukaisesti (kiinteä enimmäismäärä ja rajattu voimassaoloaika),

3. takaus ei kata missään vaiheessa enempää kuin 80 prosenttia lainasaamisen tai muun rahoituslaitoksen määräästä
4. takauksesta maksetaan markkinaperusteinen hinta

EU-tiedonannossa on myös todettu, että jos jokin edellä mainituista edellytyksistä ei täyty, se ei tarkoita sitä, että takaus katsottaisiin automaattisesti valtiontueksi.

YSJ on kuntien omistama jätehuolto-yhtiö, jonka tehtävä on tuottaa kunnille lakisääteisesti kuuluvat jätehuollon palvelutehtävät osakaskuntiensa (Iisalmi, Keitele, Kiuruvesi, Lapinlahti, Pielavesi, Sonkajärvi, Vieremä) puolesta. Osakassopimuksen mukaan yhtiön tehtävänä on ensisijaisesti huolehtia osakkaiden vastuulla olevien jätehuollon palvelutehtävien järjestämisestä kustannustehokkaasti jätelain velvoittavien säännösten mukaisesti.

Yhtiö huolehtii niistä osakkaille kuuluvista jätehuollon palvelutehtävistä, jotka jätelain mukaan voidaan antaa yhtiön tehtäväksi. Yhtiön tarkoituksena on edistää osaltaan kiertotaloutta ja luonnonvarojen käytön kestävyyttä, vähentää jätteen määrää ja haitallisuutta, ehkäistä jätteistä ja jätehuollosta aiheutuvan vaaraa ja haittaa terveydelle ja ympäristölle ja varmistaa toimiva jätehuolto.

Haettavalla takauksella turvataan yhtiön toimintaedellytykset ja kyky hoitaa kuntien lakisääteisiä tehtäviä. Yhtiö ei ole taloudellisissa vaikeuksissa ja takauksen laajuus voidaan myöntämishetkellä mitata asianmukaisesti. Kuntien takaus kattaa 100 % pankkitakauksesta sekä tililimiitistä, koska yhtiöllä ei ole tarvittavaa omarahoitusta eikä muuta vakuutusta.

Yhteenvetona arvioidaan, ettei kunnan yhtiölle antama takaus vääristä tai uhkaa vääristää kilpailua eikä vaikuta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Päätösesitys

Kunnanjohtaja:

Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että se myöntää Ylä-Savon Jätehuolto Oy:lle takauksen pankkitakaukseen ja tililimiittiin seuraavin ehdoin:

Luoton myöntäjä:	Nordea Bank Oyj
Luoton määrä:	250 000 euroa, Sonkajärven kunnan osuus takausvastuusta: 22 500 euroa
Luottomuoto:	tililimiitti
Käyttötarkoitus:	käyttöpääomarahoitus
Laina-aika:	Euribor 3 kk + marg. 0,55 %, limiittiprovisio 0,25 %. Euribor 3 kk noteeraus 2.2.2024 3,9 %. Euriborkoron arvo katsotaan kuitenkin olevan vähintään nolla.
Järjestelypalkkio:	1 250 euroa

Pankkitakauksen myöntäjä:	Nordea Bank Oyj
Pankkitakaus:	1 250 000 euroa, Sonkajärven kunnan osuus takausvastuusta 112 500 euroa
Käyttötarkoitus:	ELY-keskuksen vaatima ympäristölupa

Korko:	Pankkitakausprovisio 0,2 %. Provisio peritään 3 kk:n jaksoissa etukäteen.
Järjestelypalkkio:	1 250 euroa, takauksen toimitusmaksu 145 euroa
Valitse:	Mikäli luottoaika ylittää kaksi vuotta, varaa pankkitakauksen myöntäjä oikeuden tarkastaa korkomarginaalia kahden vuoden välein. Tässä tarjouksessa mainitsemattomat luoton hoitoon liittyvät palkkiot peritään kulloisenkin palveluhinnaston mukaisesti.
Vakuus:	Sekä tililimiitti että pankkitakaus: omistajakuntien 100 % omavelkainen takaus
Muut ehdot:	Tilin avaamisesta peritään 250 euron palkkio.

Sonkajärven kunnan takauksesta peritään 0,5 %:n takausprovisio. Ylä-Savon Jätehuolto Oy:n tulee asettaa kunnan takaukselle vastavakuus. Vastavakuuden hyväksymisestä päättää kunnanhallitus.

Takauksen myöntäminen edellyttää, että kaikki Ylä-Savon Jätehuolto Oy:n omistajakunnat osallistuvat sekä pankkitakauksen että tililimiitin takaukseen.

Asian käsittely: Eino Luukkonen ilmoitti olevansa esteellinen yhteisöjääviyden perusteella ja hän poistui asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Päätös

Kunnanhallitus:

Kunnanhallitus yksimielisesti päätti esittää kunnanvaltuustolle, että se myöntää Ylä-Savon Jätehuolto Oy:lle takauksen pankkitakaukseen ja tililimiittiin seuraavin ehdoin:

Luoton myöntäjä:	Nordea Bank Oyj
Luoton määrä:	250 000 euroa, Sonkajärven kunnan osuus takausvastuusta: 22 500 euroa
Luottomuoto:	tililimiitti
Käyttötarkoitus:	käyttöpääomarahoitus
Laina-aika:	Euribor 3 kk + marg. 0,55 %, limiittiprovisio 0,25 %. Euribor 3 kk noteeraus 2.2.2024 3,9 %. Euriborkoron arvo katsotaan kuitenkin olevan vähintään nolla.
Järjestelypalkkio:	1 250 euroa

Pankkitakauksen myöntäjä:	Nordea Bank Oyj
Pankkitakaus:	1 250 000 euroa, Sonkajärven kunnan osuus takausvastuusta 112 500 euroa
Käyttötarkoitus:	ELY-keskuksen vaatima ympäristölupa

Korko:	Pankkitakausprovisio 0,2 %. Provisio peritään 3 kk:n jaksoissa etukäteen.
Järjestelypalkkio:	1 250 euroa, takauksen toimitusmaksu 145 euroa
Valitse:	Mikäli luottoaika ylittää kaksi vuotta, varaa pankkitakauksen myöntäjä oikeuden tarkastaa korkomarginaalia kahden vuoden välein. Tässä tarjouksessa mainitsemattomat luoton hoitoon liittyvät palkkiot peritään kulloisenkin palveluhinnaston mukaisesti.
Vakuus:	Sekä tililimiitti että pankkitakaus: omistajakuntien 100 % omavelkainen takaus
Muut ehdot:	Tilin avaamisesta peritään 250 euron palkkio.

Sonkajärven kunnan takauksesta peritään 0,5 %:n takausprovisio. Ylä-Savon Jätehuolto Oy:n tulee asettaa kunnan takaukselle vastavakuus. Vastavakuuden hyväksymisestä päättää kunnanhallitus.

Takauksen myöntäminen edellyttää, että kaikki Ylä-Savon Jätehuolto Oy:n omistajakunnat osallistuvat sekä pankkitakauksen että tililimiitin takaukseen.
